

307. §

(1) A jogosult a hiba felfedezése után a körülmények által lehetővé tett legrövidebb időn belül köteles kifogását a kötelezettel közölni.

(2) Fogyasztói szerződés esetében a hiba felfedezésétől számított két hónapon belül közölt kifogást kellő időben közöltnek kell tekinteni. A felek ettől eltérő megállapodása semmis.

(3) A közlés késedelméből eredő kárért a jogosult felelős.

Kifogás a teljesítés hibája miatt

Az 1999/44/EK irányelvben kötelező erővel rögzítettekre figyelemmel módosította, és a megelőző szabályokhoz képest enyhítette a kifogás előterjesztésének határidejével kapcsolatos rendelkezést.

A 2003. július 1. napja előtt kötött szerződések esetében a kifogásra továbbra is a megelőzően hatályos, és a Ptk. 306. § (4) bekezdésében elhelyezett szabályokat kell alkalmazni.

1. A kifogás közlésének határideje

A 2003. július 1. előtt hatályos e tárgyú rendelkezés értelmében a jogosult a teljesítés hibája miatt emelt kifogásait haladéktalanul köteles a kötelezett tudomására hozni. E törvényhely alkalmazásában a gyakorlat a haladéktalan közlés kötelezettségét nem ítéli meg szigorúan. A jogosult személyi és az ügy egyéb körülményeit is mérlegre téve általában csak a több hónapos, teljesen indok nélküli késedelmet vonja a mulasztás körébe.

A 2003. július 1. napját követően kötött szerződésekre alkalmazandó új rendelkezés a haladéktalan közlés helyett azt írja elő, hogy a jogosult a hiba felfedezése után a "körülmények által lehetővé tett legrövidebb időn belül" köteles arra, hogy kifogását a kötelezettel közölje. A szóhasználat azonos a teljesítés megvizsgálási kötelezettségéről rendelkező Ptk. 283. § (1) bekezdésének szóhasználatával.

A fogyasztói szerződésekre irányadóan [lásd a Ptk. 685. § e) pontjának speciális fogalmát] a jelen § (2) bekezdése két lényeges rendelkezést nevesít:

- kimondja, hogy e szerződéstípusban a hiba felfedezésétől számított két hónapon belül közölt kifogást határidőben tettek kell tekinteni, és

- semmissé nyilvánítja a felek ettől eltérő rendelkezését.

A törvényi szabály alapján fogyasztói szerződés esetén is indokolhatnak az adott eset körülményei hosszabb kellő időt, mint két hónap. Ha azonban e körülmények alapján a kellő idő rövidebb lenne, mint két hónap, a fogyasztónak e szabály erejénél fogva két hónap mindenképpen rendelkezésére áll arra, hogy a kifogást közölje.

A közlési határidő általános szabályának módosítása folytán a Ptk. 383. §-ának (4) bekezdése a szállítási szerződések körében a Ptk. 307. § (1) bekezdésétől eltérő, szigorúbb szabályt tartalmaz, hiszen nem változott az az előírás, mely szerint a megrendelő az észlelt minőségi hibát annak felfedezése után a szállítóval haladéktalanul közölni és egyben szavatossági igényét megjelölni köteles.

A módosító törvény miniszteri indokolásából kitűnően az elterés fenntartása tudatos volt, ugyanis a jogalkotó e szerződéstípus esetében indokoltnak tartotta továbbra is a szigorúbb, haladéktalan kifogásközlési kötelezettséget. Az indoklás ugyanakkor arra is felhívja a figyelmet, hogy e szerződéstípusban a fenntartott speciális szabály nem érvényesül, ha fogyasztói szerződésről van szó. Arra figyelemmel, hogy minden, a fogyasztói szerződést érintő speciális szabály a kötelmi jog általános részében került elhelyezésre, minden olyan szerződéstípusnál, ahol a kellékszavatosság alkalmazásra kerülhet, és fogyasztói szerződésről van szó a Ptk. 685. § e) pontjának második fordulata értelmében (így különösen a szállítási és a vállalkozási szerződések esetében), a fogyasztói jellegre tekintettel ezek a szabályok érvényesülnek, megelőzve az adott szerződéstípus speciális szabályait. Ez esetben tehát a fogyasztói szerződésre vonatkozó - a kötelmi jog általános részében található - normák képezik a speciális szabályt.

2. A késedelem következménye

A Ptk. 307. § (3) bekezdése értelmében - mely teljes egészében azonos a 2003. július 1. előtt hatályos Ptk. 306. § (4) bekezdésében foglaltakkal -: a késedelmes kifogás-közlés folytán a jogosult nem veszti el a hibás teljesítésből eredő jogai gyakorlásának lehetőségét, azaz a késedelem nem jár jogvesztéssel. De a késedelem nem marad következmény nélkül, mert ez esetben a jogosult a késedelmes közléssel okozott károk megtérítésére köteles.

A kártérítés a szerződésen kívül okozott károkért fennálló felelősség szabályainak megfelelő alkalmazásával állapítható meg. Olyankor tehát, amikor a jogosult a közlési késedelmét nem tudja kimenteni annak bizonyításával, hogy a kifogás közlését illetően úgy járt el, ahogyan az általában elvárható, köteles megtéríteni a kötelezettnek a késedelemből származó - például a hiba súlyosbodásából eredő - többletköltségét, azaz kárát.

3. A kifogás tartalma

A törvény a kifogás tartalmát illetően nem tartalmaz - és megelőzően sem tartalmazott - külön rendelkezést. A gyakorlat azonban kimunkálta az e körbe eső elvárásokat. Eszerint nem szükséges a kifogásban pontosan felsorolni a hiba helyét, és teljes részletességgel megjelölni annak okait. Elegendő azoknak a tényeknek a

felsorolására szorítkozni, amelyekből alaposan következtetni lehet a hibás működésre vagy az alkalmatlanságra. A bíróságok a szavatossági jogot a kifogásolt dolog minden olyan hibája miatt kellő időben érvényesítettnek tekintik, amely a jogosult nyilatkozatában megjelölt kellékhányt előidézte - még akkor is, ha a hiba megnevezése téves, hibás vagy szakszerűtlen volt (I. számú Polgári Gazdasági Elvi Döntés).

A kifogás - eltérő rendelkezés hiányában és a szerződési nyilatkozatokra vonatkozó általános szabályokból [Ptk. 199. §, Ptk. 216. § (1)] következően bármely alakban közölhető. Arra tehát sor kerülhet szóban, írásban, és a gyakorlat által elismerten - a hibás teljesítés miatt indult perben - a keresetlevél kézbesítésével is.

BH1998. 378. I. Ha a kötelezett vállalja a kijavítást, vagy felajánlja a szerződés felbontását, a vételárat meghaladó kijavítási költség iránti perben a bíróságnak azt is vizsgálnia kell, hogy a jogosult szavatossági jogait rendeltetésszerűen gyakorolja-e [Ptk. 307. § (1) bek.].

BH1997. 220. A hibás teljesítésért való felelősség kizárása miatt szavatossági igény - s ezen belül az elállás jogkövetkezménye - eredményesen nem érvényesíthető [Ptk. 200. § (1) bek., 305-307. §-ok].

BH1996. 309. I. Hibás teljesítés miatt felmerült kijavítási költség elszámolása a szerződés megszüntetése esetén [Ptk. 307. § (1) bek., 319. § (2) bek.].

BH1996. 268. I A választott szavatossági jogról másikra való áttérés [Ptk. 307 § (2) bek.]

BH1995. 651. Ha a kötelezett a hiba kijavítását megfelelő határidőre nem vállalja, vagy nem végzi el, a jogosult a hiba tényleges kijavítását megelőzően is - a javítási költségek általános forgalmi adóval növelt összegét követelheti a kötelezettől [Ptk. 307. § (1) bek., GK 47.].

BH1995. 228. Vállalkozási szerződés hibás teljesítése esetén a javítási egyenérték számításának szempontjai [Ptk. 307. §, GK 47.].

BH1995. 224. Nincs helye felülvizsgálatnak a szolgáltatás és ellenszolgáltatás feltűnően nagy értékkülönbségére hivatkozással, ha a jogerős ítélet hibás teljesítésre alapított igényt bírált el [Pp. 270. § (1) bek., Ptk. 201. §, 277. § (1)-(2) bek., 305-311. §, 324. § (1) bek.].

BH1994. 408. Szavatossági igény érvényesítése önkormányzati lakás adásvétele esetén [Ptk. 305-307. §, 367. § (1) bekezdés].

BH1994. 46. Nem ütközik a Pp. 247. §-ában szabályozott keresetváltoztatás tilalmába, ha a jogosult az eredetileg választott szavatossági elállás helyett utóbb árleszállítást követel a kötelezett hibás teljesítése miatt [Pp. 247. § (1) bek., Ptk. 277. § (1) bek., 305: § (1) bek., 307. § (2) bek., GK 11. sz., GK 47 sz.,].

BH1992. 459. Kamatszámítás a kijavítás költségének összege után a szavatossági jogok érvényesítése során [Ptk. 301. § (1) bek., 306. § (1) bek., 307. § (1) bek.].

BH1990. 108. Ha a hibásnak bizonyult ingatlan vevője az eladó szavatossági felelőssége alapján a kijavítási költség megtérítése iránt támaszt keresetet, a bíróság ehelyett nem ítélt meg díj leszállítást [Ptk. 306. § (1) bek., 307. §].

BH1989. 440. Közvetlen veszélyhelyzetet magában rejtő műszaki állapot hibás teljesítésként való elbírálása [Ptk. 305. § (1) és (2) bek., 307. § (1) bek.].

BH1989. 408. Ha a kijavítást mint választott szavatossági igényt a marasztalt vállalkozó nem tudja maradéktalanul teljesíteni, a megrendelő másik szavatossági jogra, díjleszállításra változtathatja követelését [Ptk. 307. § (2) bek.].

BH1989. 235. Megengedett keresetváltoztatásnak minősül, ha a jogosult a választott szavatossági jogról másikra való áttérés miatt módosítja a keresetét [Pp. 233. § (1) bek., 234. § (3) bek., 235. § (1) bek., Ptk. 247. § (1) bek., 306. § (1) és (3) bek., 307. § (2) bek.].

BH1989. 146. III. Árleszállítás címén az eladó OTP-t nem lehet nagyobb összeg megfizetésére kötelezni, mint a vevő által a határozat hozataláig teljesített - a szociálpolitikai juttatásokkal, a vissza nem térítendő állami támogatásokkal és egyéb, nem az eladó által nyújtott kölcsönökkel növelt - vételártörlesztés. Az ily módon megállapított összeget meghaladó követelés a még ki nem fizetett hátralékos vételár összegét csökkenti. [Ptk. 306. § (1) bek., 307. § (1) és (2) bek., 308. § (1) bek., 310. §, 326. § (2) bek., 1977. évi 11 sz. tvr. 8. § (2) bek., 18. § (2) bek., I sz. PGED].

BH1988. 362. A hibásan teljesítő kivitelező csak akkor kötelezhető a javítás költségeinek pénzbeli megtérítésére, ha kijavítási kötelezettségének teljesítése körül mulasztás terheli [Ptk. 307. § (1) bek., GK 47. sz.].

BH1988. 191. A hibásan teljesítő vállalkozó nem mentesül a megrendelő által választott szavatossági igény, a kijavítás alól azon az alapon, hogy a hibát okozó részlege időközben megszűnt [Ptk. 306. § (1) bek., 307. § (2) bek.].

BH1986. 29. Ha a megrendelő maga is végez vállalkozói tevékenységet, a részére teljesített kivitelezés hibájának a kivitelező helyett történt kijavítása esetén a költség megtérítése fejében általában nemcsak nyersköltségeket, hanem vállalkozói díjat is felszámíthat [Ptk. 307. § (1) bek.].

BH1985. 69. Ha a jogosult a hiba kijavítására a vállalkozó felajánlása ellenére nem tart igényt, a díjleszállítás összege nem lehet több, mint amibe a kijavítás kerülne a vállalkozónak, feltéve, hogy a kijavítás utáni állapot magasabb összeg megállapítását nem teszi indokolttá [Ptk. 306. § (1) bek., 307. § (1) bek.].

BH1984. 199. Abban az esetben, ha a jogosult a javítható hiba kijavítására a vállalkozó ajánlkozása ellenére sem tart igényt, a követelt díjleszállítás összegének meghatározásánál egyebek között azt is számításba kell venni, hogy a díjleszállítás megfizetésének időpontjában érvényes árakon mennyibe kerülne a vállalkozónak a hiba kijavítása [Ptk. 306. § (1) bek., 307. § (1) bek.].

BH1982. 15. *A hibás teljesítésért fennálló szavatossági felelősséget nem zárja ki az a körülmény, hogy a kötelezett a teljesítés előtt vagy a teljesítéskor közli a szolgáltatás hibáját, illetőleg hogy a szolgáltatás a rendeltetésszerű használatra nem alkalmas [Ptk. 240. § (1) bek., 277. § (1) bek., 305. § (1) bek., 307. § (1) bek.].*

BH1980. 437. *A hibás hőszigetelés - annak mértékétől függően - a lakóépületet a rendeltetésszerű használatra alkalmatlanná teszi [Ptk. 305. § (2) bek., 307. §., 44/1967. (XI. 5.) Korm. sz. r. 23. §, GKT 7/1973. sz.].*